

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005192

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-09-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кривулько Михайло Васильович

2. Mykhailo V. Kryvulko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000000203390441

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 06-10-2026

Спеціальність за освітою: агрономія

Місце роботи здобувача: Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496588

Місцезнаходження: проспект Юності, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16990

Повне найменування юридичної особи: Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496588

Місцезнаходження: проспект Юності, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496588

Місцезнаходження: проспект Юності, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.33.29, 68.35.37, 68.35.03

Тема дисертації:

1. Удосконалення технологічних прийомів вирощування гібридів соняшнику в умовах Лісостепу правобережного
2. Improvement of Technological Practices for Cultivating Sunflower Hybrids under the Conditions of the Right-Bank Forest-Steppe

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена підвищенню продуктивності гібридів соняшнику за рахунок удосконалення технологічних прийомів їх вирощування в умовах Лісостепу правобережного на чорноземах типових важкосуглинкових. Вперше встановлено залежності процесів росту, розвитку та формування урожайності насіння гібридів соняшнику. Обґрунтовано виробничі системи захисту соняшнику від бур'янів з урахуванням зміни гідротермічних умов. Доведена доцільність проведення антистресового підживлення гібридів соняшнику залежно від виробничих систем їх вирощування. Проведено економічну і енергетичну оцінку виробничих систем вирощування агроценозів соняшнику. Польовий дослід проводили методом розщеплених ділянок у трьох повтореннях в умовах Теплицької ТГ Вінницької області. Кліматичні умови

Теплицької ТГ є типовими для даного регіону. Об'єктами для дослідження були гібриди соняшнику НК Конді, НК Неома, Суміко HTS (Фактор А); системи захисту від бур'янів: перша – контроль (без захисту), друга – з використанням ґрунтового гербіциду, третя – з використанням Євро-Лайтнінгу, четверта – з використанням Експресу та грамініциду, п'ята – з використанням Геліантексу та грамініциду, шоста – з використанням боронування та міжрядного рихлення (Фактор В); система антистресового підживлення: перша – стартова, друга – продуктивна, третя – стартова+продуктивна (Фактор С). Встановлено, що в умовах регіону тривалість вегетаційного періоду соняшнику складала $115,2 \pm 1,3$ доби і залежала на 76 % від біології гібриду. Найбільш виразний вплив антистресового підживлення на тривалість вегетаційного періоду рослин спостерігався на середньостиглому гібриді соняшнику НК Конді. При цьому тривалість вегетаційного періоду в роки досліджень складала від 118 діб до 121 доби, а у гібриду НК Неома ці показники становили 114 – 117 діб, тоді як у ранньостиглого гібриду Суміко HTS лише 108 – 111 діб. В умовах Лісостепу правобережного гібриди соняшнику здатні формувати в середньому 1262 ± 17 насінини у кошику діаметром у 19,2 см. Встановлено, що цей показник варіював в межах від 1152 ± 23 до 1337 ± 13 насінин в залежності від мінливих гідротермічних ресурсів протягом вегетаційного періоду культури. При цьому, найбільші кошики були відмічені у гібридів, вирощених у 2021 році. Тоді як контрольні рослини гібриду Суміко HTS перевищували показники найкращих варіантів у 2020 та 2022 роках. Статистичний аналіз показав вплив системи захисту рослин соняшнику на 32% варіативності, тоді як системи антистресового підживлення лише на 18%. Найвищу урожайність насіння соняшника $4,26 \pm 0,10$ т/га було відмічено у 2021 році. Системний аналіз дій та взаємодій організованих факторів показав їхній вплив на формування максимально можливих рівнів урожайності насіння гібридів соняшнику, що досліджувалися. Встановлено, що найбільш ефективними виявилися традиційна система захисту з використанням ґрунтових гербіцидів та система Експрес. Застосування системи захисту «Нова синтетична» забезпечувало рівень урожайності насіння у $3,50 \pm 0,59$ т/га, що суттєво вище при порівнянні із середнім значенням у $3,28 \pm 0,08$ т/га для польового досліду. Встановлено вплив організованих факторів на вміст жиру в насінні гібридів соняшнику. Зокрема, у 2021 та 2022 роках було відмічено високий вміст жиру, який становив $52,8 \pm 0,2$ %, тоді як у 2020 році цей показник не перевищував 50,0 %. На ділянках, де застосовувалася Експрес система захисту рослин від бур'янів, було створено сприятливі умови для формування найвищих показників вмісту олії 53,1 % у насінні гібриду Суміко HTS. На варіантах з традиційною та екологічною системою захисту, вміст жиру у насінні соняшнику був на рівні 51,8 %. Дещо нижчі показники вмісту жиру у насінні соняшнику 51,3% спостерігалися на ділянках, де використовувалася Нова синтетична система. Відмічено найвищий рівень рентабельності 100,7 % при вирощуванні гібриду соняшнику НК Конді за умов традиційної системи контролю бур'янів. Також гібрид соняшнику НК Конді забезпечував високий рівень рентабельності 95,5% при застосуванні Нової синтетичної системи захисту. При цьому, Нова синтетична система захисту від бур'янів та система ExpressSun у посіві гібриду Суміко HTS забезпечували високий рівень показників чистого прибутку 34 тис. грн/га, що характеризує їх високу ефективність для умов Лісостепу правобережного. Тоді як система із застосуванням Євро-Лайтнінгу – лише 26,1 тис. грн./га. Ключові слова: соняшник, гібриди, система захисту від бур'янів, позакореневі підживлення, польова схожість, ґрунт, урожайність

2. Kryvulko M. V. Improvement of Technological Practices for Cultivating Sunflower Hybrids under the Conditions of the Right-Bank Forest-Steppe – qualifying scientific work submitted as a manuscript. The dissertation is devoted to increasing the productivity of sunflower hybrids through the improvement of technological cultivation practices under the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe on typical heavy loam chernozem soils. For the first time, the relationships governing the processes of growth, development, and seed yield formation in sunflower hybrids have been established. Commercial weed control systems for sunflower have been substantiated with due consideration of changing hydrothermal conditions. The feasibility of applying anti-stress foliar nutrition to sunflower hybrids depending on the commercial cultivation system has been demonstrated. An economic and energy assessment of commercial sunflower agrocenosis cultivation systems has been carried out. The field experiment was conducted using the split-plot design with three replications under the conditions of the Teplyk Territorial Community, Vinnytsia Region. The climatic conditions of the Teplyk Territorial Community are typical

of the study region. The Right-Bank Forest-Steppe is a favourable zone for sunflower hybrid cultivation and can ensure the realization of the highest genetic potential provided that cultivation technology is optimized and the hydrothermal conditions of the region are taken into account. Cool spring weather delayed sowing dates and consequently prolonged the vegetation period of sunflower hybrids by 3–5 days. Soil moisture deficiency during the critical growth stages of sunflower plants in 2021–2022 affected plant growth, development, and the formation of maximum seed yield levels in the hybrids under investigation. It was established that, under the regional conditions, the average duration of the sunflower growing season was 115.2 ± 1.3 days, with 76% of the variation determined by the biological characteristics of the hybrid. The most pronounced effect of anti-stress nutrition on the duration of the growing season was observed in the medium-maturing hybrid NK Kondi. During the years of the study, its vegetation period ranged from 118 to 121 days, whereas NK Neoma required 114–117 days, and the early-maturing hybrid Sumiko HTS only 108–111 days. Under the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe, sunflower hybrids formed an average of 1262 ± 17 seeds per head with an average head diameter of 19.2 cm. This indicator varied from 1152 ± 23 to 1337 ± 13 seeds, depending on the variability of hydrothermal resources during the crop growing season. The largest heads were recorded in hybrids grown in 2021, whereas the control plants of the Sumiko HTS hybrid exceeded the best-performing treatments recorded in 2020 and 2022. Statistical analysis showed that the weed control system accounted for 32% of the observed variability, while the anti-stress nutrition system accounted for 18%. The highest sunflower seed yield 4.26 ± 0.10 t/ha was recorded in 2021. A systematic analysis of the effects and interactions of the experimental factors demonstrated their influence on achieving the maximum potential seed yield of the sunflower hybrids studied. The conventional weed control system based on soil herbicides and the Express system proved to be the most effective. Application of the «New Synthetic» weed control system ensured a seed yield of 3.50 ± 0.59 t/ha, which was significantly higher than the average value of 3.28 ± 0.08 t/ha obtained in the field experiment. The influence of the experimental factors on the oil content of sunflower hybrid seeds was established. In particular, high oil content was recorded in 2021 and 2022, averaging $52.8 \pm 0.2\%$, whereas in 2020 it did not exceed 50.0%. In the plots where the Express weed control system was applied, favourable conditions were created for achieving the highest seed oil content, 53.1% in the Sumiko HTS hybrid. Under the conventional and environmentally friendly weed control systems, the oil content of sunflower seeds remained at 51.8%. A slightly lower oil content, 51.3%, was observed under the New Synthetic weed control system. The highest profitability, 100.7%, was recorded for the NK Kondi sunflower hybrid under the conventional weed control system. The NK Kondi hybrid also demonstrated a high profitability level of 95.5% under the New Synthetic weed control system. Furthermore, the New Synthetic weed control system and the ExpressSun system applied to the Sumiko HTS hybrid provided a high net profit of 34 thousand UAH/ha, indicating their high efficiency under the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe, whereas the Euro-Lightning system generated only 26.1 thousand UAH/ha. Keywords: sunflower, hybrids, weed control system, foliar nutrition, field emergence, soil, yield

Державний реєстраційний номер ДіР: 0116U003241

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Кривулько М. Ефективність різних систем контролю забур'яненості для максимізації вмісту олії в соняшнику. Передгірне та гірське землеробство та тваринництво. 2026. Т. 79, № 1.
[https://doi.org/10.32636/01308521.2026-\(79\)-1-7](https://doi.org/10.32636/01308521.2026-(79)-1-7)
- Кривулько М. В. Удосконалення елементів технології вирощування соняшнику в умовах Лісостепу правобережного. Сільське господарство та лісівництво, 2025. № 3 (38), С. 219–226.
<https://doi.org/10.37128/2707-5826-2025-3-19>

- Кривулько М. В. Ступінь забур'яненості посівів сояшнику за різних систем захисту рослин. Корми і кормовиробництво, 2025. № 99, С. 127-135. <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo202599-11>
- Кривулько М. Вплив систем захисту рослин на показники маси насіння у гібридів сояшнику. Матеріали XVII Міжнародної наукової конференції “Корми і кормовий білок” (25 вересня 2025 р.). Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН. Вінниця. 2025. С.47
- Каменщук Б., Кривулько М., Братчук Л. Економічна ефективність вирощування гібридів сояшнику. Інноваційні екологобезпечні технології в рослинництві в умовах воєнного стану: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ – Сквир, 20 серпня 2024 р.) /за редакцією академіка НААН О. І. Дребот. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024. 104 с.
- Каменщук Б., Кривулько М. Оцінка впливу технологій вирощування гібридів сояшнику на конкурентоздатність. Матеріали XVI Міжнародної наукової конференції «Корми і кормовий білок» (19-20 вересня 2024 року). Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН. Вінниця. 2024. С. 81-83. <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo2024conf>
- Кривулько М. Вплив позакореневих підживлень на формування фотосинтетичного апарату та урожайності насіння гібридів сояшнику в умовах Правобережного Лісостепу. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених «Сучасні кормові ресурси: селекція, технологія виробництва, заготівля та безпека кормів» (14 вересня 2023 року). Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН. Вінниця. 2023. С.46-48
- Кривулько М. Вплив моделей технології вирощування сояшника на урожайність та якість насіння в умовах Лісостепу Правобережного. Матеріали XIII Міжнародної наукової конференції «Корми і кормовий білок» (6 серпня 2021 року). Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН. Вінниця. 2021. С. 71-73. <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo2021conf>
- Кривулько М.В. Біологічні вимоги і продуктивність сояшнику в Лісостепу України. Матеріали XII Міжнародної наукової конференції «Корми і кормовий білок» (15 липня 2020 року). Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН. Вінниця. 2020. С. 153-155. <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo2020conf>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U003241

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнійчук Олександр Васильович

2. Oleksandr V. Korniichuk

Кваліфікація: д. с.-г. н., член-кор., 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2796-6713

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496588

Місцезнаходження: проспект Юності, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Олександр Петрович

2. Oleksandr P. Tkachuk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0647-6662

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макляк Катерина Миколаївна

2. Kateryna M. Makliak

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9841-2454

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дробітько Антоніна Вікторівна

2. Antonina V. Drobitko

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6492-4558

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57205332086>

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497213

Місцезнаходження: вул. Г. Гонгадзе, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Чернелівська Олена Олександрівна

2. Olena O. Chernelivska

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.01.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8637-0840

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут кормів та сільського господарства Поділля
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496588

Місцезнаходження: проспект Юності, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Петриченко Василь Флорович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Петриченко Василь Флорович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Задорожна Ірина Станіславівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна